

«Αθηνά»

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΠΛΩΝ

Θωμά Χατζίκου 11., Θεσσαλονίκη 56122, Τηλ/Fax: 2310904794 / 6944165341, www.armscontrol.info

ΕΥΡΑΣΙΑ: Υπερ-περιφέρεια ή Ζώνη Συγκρούσεων;

Μανώλης Αστρεινίδης

Διεθνολόγος Ερευνητής του Ε.Κ.Ε.Ο. «Αθηνά»

Τετάρτη 28 Ιουλίου 2009

ΕΥΡΑΣΙΑ: Υπερ-περιφέρεια ή Ζώνη Συγκρούσεων;

1. Ο νέος σύνδεσμος: Σύγχρονες Ευρω-ασιατικές Σχέσεις

Στο απώτερο παρελθόν η Ευρώπη και η «Άπω Ανατολή» έκαναν εμπόριο και ασκούσαν επιρροή η μία επί της άλλης για περίπου τέσσερις χιλιετίες κατά μήκος του Δρόμου του Μεταξιού (Boulnois 2004, Franck & Brownstone 1986), μέσω μιας ξεχωριστής διαδρομής («του Δρόμου της Γούνας») που εκτείνεται παράλληλα με τις στέπες της ν. Ρωσίας (ειδικά κατά τη διάρκεια της κυριαρχίας των Μογγολικών Ορδών μετά 13^ο αιώνα) και αργότερα μέσω ναυτικών οδών. Μετά από το 16^ο αιώνα η ολοένα αυξανόμενη ευρωπαϊκή ισχύ έφερε τους Πορτογάλους, τους Ισπανούς, τους Γάλλους και τους Βρετανούς αποικιοκράτες σε πολύ μεγάλη έκταση της Ασίας. Εδώ η συνάντηση της Ανατολής με τη Δύση προσαρμόστηκε μέσα στα πλαίσια του αυτοκρατορικού ανταγωνισμού και της παγκόσμιας γεωπολιτικής (το αποκαλούμενο «μεγάλο παιχνίδι»).

Αυτή η εποχή της αποικιοκρατίας είχε μια τεράστια παγκόσμια επίπτωση με συνέπειες όπως:

* Η δημιουργία μιας παγκόσμιας βιομηχανικής εποχής, βασισμένης στον εκσυγχρονισμό, στη βιομηχανοποίηση, και στη συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα

* Η δημιουργία ενός ανερχόμενου παγκόσμιου οικονομικού συστήματος (που αντικαθιστούσε τα κύρια εμπορικά συστήματα του παρελθόντος όπως το ινδο-ειρηνικό και το σύστημα του Δρόμου του Μεταξιού που αποτελούσαν το πιο ολοκληρωμένο ευρασιατικό δίκτυο μέχρι το 13^ο αιώνα και πολύ καλά ανεπτυγμένο μεταξύ του 15^{ου} και 18^{ου} αιώνα (Lieberman 1993 & Chaudhuri 1990).

* Η προαγωγή πολιτικών οργανισμών με τη μορφή των κρατών-εθνών (σε αντιδιαστολή προς τα παλαιά βασίλεια, τα κράτη φυλών κλπ) με τροποποιημένη μορφή, σε μεγάλο μέρος της Κ. Ασίας και με ιδιαίτερα πρότυπα εθνικισμού απαντήθηκε στη Ρωσία, στο Ουζμπεκιστάν, στη Τουρκία και στη Κίνα.

* Η ραγδαία ανάπτυξη του καπιταλισμού, του νεωτερισμού και των νέων μορφών μεταφορών και επικοινωνιών.

Οι παραδοσιακές διαδρομές του εμπορίου και του πολιτισμού θρυμματίστηκαν ακόμα περισσότερο από τον ανταγωνισμό των υπερδυνάμεων μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ (1946-1987). Μια αποκατάσταση αυτών των σχέσεων άρχισε με τις Σοβιετικές μεταρρυθμίσεις (1987-1992), το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και τη διάλυση της ΕΣΣΔ σε 15 «νέο-ανεξάρτητα κράτη». Αυτό οδήγησε στο άνοιγμα των παλιών συνόρων (ανατολικά-δυτικά και βόρεια-νότια κατά μήκος της Ευρασίας) αλλά και σε διαφορετική ισορροπία ισχύος μεταξύ των κύριων περιφερειακών παικτών (Ρωσία, Κίνα, ΗΠΑ, Ε.Ε., Τουρκία, Ιράν, κλπ). Κάποιοι μπορεί να το βλέπουν και σαν ένα νέο «Μεγάλο Παιχνίδι» ή έναν ανταγωνισμό δυνάμεων στη καρδιά της Ευρασίας, άλλοι ένα πραγματικό άνοιγμα της περιοχής στη μεταρρύθμιση και την ανάπτυξη.

Κατά τον ίδιο τρόπο, νέα διεθνή θέματα, όπως το οργανωμένο έγκλημα, η διεθνής τρομοκρατία, η διακίνηση ναρκωτικών, το δουλεμπόριο, η διάδοση των πυρηνικών όπλων και τα περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν καταστήσει τη διαχείριση της ενδοχώρας της Κ. Ασίας ένα σημαντικό διεθνές θέμα. Οι διασυνοριακές επιδράσεις έχουν άμεση επίπτωση στις όμορες περιοχές όπως η Ευρώπη, η Αν. Ασία, η Μ. Ανατολή και η Ν. Ασία καθώς και στην εξωτερική πολιτική που στοχεύει στην περιοχή (Ahrari 2003). Στο χειρότερο σενάριο, αυτές οι ασηντικές ροές σε συνδυασμό με συνεχείς σε συνδυασμό με τον ανταγωνισμό μεταξύ των Μ. Δυνάμεων θα μπορούσε να έχει σαν αποτέλεσμα μια θρυμματισμένη ζώνη σύγκρουσης με συνεχείς κρίσεις που δεν μπορούν να σταθεροποιηθούν, όπως στη περίπτωση της Μ. Ανατολής. Κατά τον ίδιο τρόπο, το αλλαγμένο πρότυπο έχει ανοίξει μεγαλύτερα πεδία εμπορίου και διαλόγου μεταξύ Ευρώπης και Αν. Ασίας. Αυτές τα θέματα κωδικοποιήθηκαν με μια σειρά Συνθηκών μεταξύ Ευρώπης και Ασίας από το 1996-2008. Από το 2002-2006 οι συναντήσεις του ASEM (Asia-Europe Meeting) είναι πιο επικεντρωμένες στην διασφάλιση συνεχούς ανάπτυξης στη παγκόσμια οικονομία και η προώθηση ενός σταθερού οικονομικού περιβάλλοντος. Η συνάντηση του ASEM το 2004 ήταν σε θέση να διατηρήσει την οικονομική συνεργασία μεταξύ των δύο περιοχών αλλά στάθηκε ανίσχυρο να επιτύχει δυνατή συναίνεση επί της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μιανμάρ (Burma), κάτι για το οποίο άσκησαν πίεση τα ευρωπαϊκά μέλη, προκαλώντας εντάσεις που συνεχίστηκαν μέχρι τα τέλη του 2005 (UPI 2004a, European Report 2005). Ολόκληρο το 2006 η Ε.Ε. μαλάκωσε αυτή τη στάση και επέτρεψε στην «αποστολή της χούντας της Βιερμανίας» να λάβουν μέρος στις διαβουλεύσεις του ASEM το Σεπτέμβριο στο Ελσίνκι..... Η χούντα απομονώθηκε και της ασκήθηκε δριμεία κριτική για το ιστορικό της στα ανθρώπινα δικαιώματα στη συνάντηση κορυφής». (Thett, 2006).

Άλλα περιφερειακά προβλήματα παραμένουν εκκρεμή π.χ. η μόνη αργή βελτίωση των ρωσο-ιαπωνικών σχέσεων για τη διένεξη για τις Βόρειες Περιοχές (Νήσοι Κουρίλες). Η επίλυση του προβλήματος θα διευκόλυνε την Ιαπωνία να επενδύσει στη Σιβηρία και τη περιφερειακή οικονομική συνεργασία να συνεχιστεί μεταξύ της Σιβηρίας, της Μαντζουρίας και της Μογγολίας. Η Ρωσία και η Ιαπωνία επεδίωξαν μεγαλύτερη συνεργασία σε οικονομικό αλλά και σε ενεργειακό επίπεδο προσπαθώντας να παρακάμψουν την διένεξη κυριαρχίας. Με την Ρωσία όμως να απειλεί να απαγορεύσει το ψάρεμα των Ιαπώνων στις ν. Κουρίλες Νήσους η Ιαπωνία επεδίωξε να ξαναρχίσει τις διαπραγματεύσεις από το Δεκέμβριο του 2007 αλλά στη βάση της επιστροφής των

μικρότερων νησιών στην ιαπωνική κυριαρχία, μια πρόταση που φαίνεται απίθανο να σπάσει το αδιέξοδο. (Golovnin 2007).

Σε βάθος χρόνου μπορεί να δούμε την εμφάνιση μιας νέας ισορροπίας μεταξύ τριών περιοχών, της ευρύτερης Ευρώπης, της Αν. Ασίας και της Β. Αμερικής να χαράζουν σημαντικά παγκόσμια ρεύματα. Αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί και σαν ένας νέος, περιφερειακός τριμερισμός. Μια βασική δοκιμασία για αυτή τη συνεργασία θα είναι η σταθερότητα στην Ευρασία και ειδικότερα της ευρύτερης Κ. Ασίας που προς το παρόν είναι σχετικά εύθραυστη. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο ρόλος της Ρωσίας σ' αυτό το σύστημα μαζί με αυτόν της Ε.Ε. και της Κίνας θα αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα.

2. Τα Νέα Κράτη της Κ. Ασίας και της Περιοχής της Κασπίας

Αυτά τα νέα κράτη σχηματίζουν μια ζώνη σημαντικού συνδέσμου κατά μήκος της καρδιάς της Ευρασίας. Στη Κ. Ασία έχουμε το Καζακστάν (το μεγαλύτερο και πλουσιότερο σε φυσικούς πόρους), το Ουζμπεκιστάν (το πολυπληθέστερο και το πιο κεντρικό από στρατηγικής πλευράς), το Τουρκμενιστάν (με τεράστια αποθέματα φυσικού αερίου), το Τατζικιστάν (ένα κράτος με προβληματικά σύνορα που κάποια στιγμή φάνηκε να προσπαθεί να χαλκεύσει μια δημοκρατική σταθερότητα) και τη Δημοκρατία της Κιργισίας (που ακόμη δεν έχει σταθεροποιηθεί μετά τη δική του «δημοκρατική» επανάσταση μεταξύ 2005-2007). Στο Καύκασο έχουμε τα αρχαία κράτη της Γεωργίας και της Αρμενίας και το πλούσιο σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο Αζερμπαϊτζάν. Αυτά τα «Νέο-Ανεξάρτητα Κράτη» είναι τεράστιας διεθνούς σημασίας για τους ακόλουθους λόγους:

*Πηγές στρατηγικών φυσικών πόρων όπως άνθρακα, φυσικού αερίου και πετρελαίου. Η περιοχή γύρω από τη Κασπία Θάλασσα έχει το 16% των γνωστών παγκοσμίων πετρελαϊκών αποθεμάτων και το 53% των αποθεμάτων φυσικού αερίου (Tarock 1997, σ. 193). Οι χώρες αυτές θα γίνουν ακόμα πιο σημαντικές στο μέλλον π.χ. η Ε.Ε. σήμερα εισάγει το 50% των βασικών ενεργειακών της αναγκών αλλά αυτό θα αυξηθεί σε περίπου 75% περί το 2020 με

το περισσότερο από το φυσικό της αέριο να έρχεται μέσω Ρωσίας και Αλγερίας (Bordonaro 2008). Κατά τον ίδιο τρόπο ακόμα και η Κίνα, που διαθέτει μεγάλα αποθέματα ενέργειας, θα παραμείνει ένας απλός εισαγωγέας πετρελαίου και θα συνεχίσει έτσι καθώς θα βιομηχανοποιείται περισσότερο. Σαν αποτέλεσμα, η Κίνα υπέγραψε ένα μνημόνιο κατανόησης με το Καζακστάν ύψους 4.4 δις. δολαρίων «προκειμένου να κατασκευάσει αγωγούς στη Κίνα και στο Ιράν σαν αντάλλαγμα προς τη παραχώρηση πετρελαίου και φυσικού αερίου και το μερίδιο του 51% της κρατικής πετρελαϊκής εταιρίας του Καζακστάν (Jaffe & Manning 1998. σ.124). Αυτό είναι ο βαθμός της εντατικής πετρελαϊκής ανάπτυξης της Κίνας στην απώτατη δυτική της περιφέρεια Xinjiang (Melet 1998). Η Κίνα έχει μια ενορχηστρωμένη ενεργειακή πολιτική προκειμένου να χρησιμοποιεί περισσότερο φυσικό αέριο, ένας παράγοντας που ήδη επηρέασε σημαντικά τις δυτικές της επαρχίες και την ανάπτυξή τους. Βραχυπρόθεσμα, η Κίνα φαίνεται πρόθυμη να κατασκευάσει αγωγούς έξω από τη Σιβηρία.

* Σχηματίζουν μια στρατηγική ζώνη επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης π.χ. μεταξύ της Ρωσίας, Κίνας, Τουρκίας, Ινδίας, Ιράκ και Ιράν. Κατ' επέκταση αυτή η περιφέρεια μπορεί να προκαλέσει τις παρενέργειες της υπερχείλισης στις όμορες περιοχές της Αν. Ευρώπης, της Μ. Ανατολής, της Ν. Ασίας και της Αν. Ασίας. Για παράδειγμα ο πόλεμος στο Αφγανιστάν από τα τέλη του 2001 οδήγησε μια κρίση προσφύγων κατά μήκος των συνόρων με το Πακιστάν, έβαλε σε αυξημένες εντάσεις την σταθερότητα της κυβέρνησης του Πακιστάν, προκάλεσε την αρχική ροή προσφύγων στα κράτη της Κ. Ασίας μέχρι που έκλεισαν τα σύνορα και κάποιες διαδρομές μεταφορών καθώς επίσης δημιούργησε σοβαρούς πονοκεφάλους στην Ινδία σχετικά με τον περιφερειακό ρόλο του Πακιστάν. Στη συνέχεια, η πολιτική σταθερότητα στο Πακιστάν μεταξύ 2007-2008 είναι σημαντική για την υπονόμηση της στήριξης προς τους Ταλιμπάν και τη δημιουργία σταθερής νότιας πορείας στην ανάπτυξη του Αφγανιστάν και της Κ. Ασίας (Behuria 2007).

* Αυτή η περιφέρεια περιέχει προηγμένη πυρηνική τεχνολογία, ικανή να κατασκευάσει σταθμούς πυρηνικής ενέργειας καθώς και πιθανόν, αναπτυσσόμενα πυρηνικά όπλα. Η Ουκρανία αλλά και το Καζακστάν διαθέτουν σωρούς αποθεμάτων στρατηγικών πυρηνικών όπλων, αν και τα τακτικά όπλα έχουν αποσυρθεί και άλλα όπλα έχουν διαλυθεί σύμφωνα με ρυθμίσεις Συνθηκών μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας. Υπάρχει φόβος ότι αυτές οι περιοχές μπορεί να αποτελέσουν καταστροφή για τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, της τεχνολογίας και υλών όπως το ουράνιο ή το πλουτώνιο. Κατά τραγική ειρωνεία οι επιβεβαιωμένες περιπτώσεις λαθραίας διακίνησης πλουτωνίου ξεκίνησαν στη Ρωσία στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Η Ρωσία συνεχίζει να είναι ένας από τους κύριους εξαγωγείς όπλων στο κόσμο, ειδικότερα προς την Ινδία και τη Κίνα προκειμένου να ενισχύσει τη πρόσβαση σε ξένο συνάλλαγμα. Αυτή είναι ένα πεδίο, μαζί με αυτά των άλλων όπλων μαζικής καταστροφής όπως βιολογικά και χημικά, που χρειάζεται συνεχή επαγρύπνηση (Cohen 2005).

* Αυτή η περιφέρεια αποτελεί μέρος ενός υπανάπτυκτου διαδρόμου που εκτείνεται από την Αφρική μέσω της Μ. Ανατολής στη Κ. Ασία και τις όμορες περιοχές της Αν. Ασίας. Αν δεν σταθεροποιηθεί, αυτή η ζώνη μπορεί να προκαλέσει συγκρούσεις που θα

εξαπλωθούν σιγά στις πλουσιότερες όμορες περιοχές στην Ευρώπη και την Αν. Ασία. Η εκτεταμένη πείνα στις αγροτικές περιοχές συνεχίζεται στο Ουζμπεκιστάν, στο Τατζικιστάν, στο Αφγανιστάν και σε κάποιο βαθμό σε λιγότερο ανεπτυγμένες αγροτικές περιοχές της ίδιας της Ρωσίας, ειδικά στη Σιβηρία και στην Άπω Ανατολή.

* Η περιφέρεια σχηματίζει μια σημαντική περίπτωση δοκιμής για την αλληλεπίδραση της σύγχρονης κοινωνίας και τις πολιτιστικά αποχρώσεις μορφές του Ισλάμ. Προς το παρόν ο μερικός περιορισμός των Ταλιμπάν και η διάβρωση της Αλ-Κάϊντα δηλώνει ότι υπάρχουν μεγάλες ευκαιρίες για πιο μετριοπαθείς μορφές του Ισλάμ, που ήδη υφίστανται στη Κ. Ασία ώστε αργότερα να αποκτήσουν περαιτέρω ερείσματα στο Αφγανιστάν. Ωστόσο, ακόμα και μεταξύ 2002-2008 οι τάσεις δείχνουν ότι υπάρχει κάποια επιπλέον πόλωση των περιθωριοποιημένων ομάδων στο Πακιστάν που οδηγεί σε συνεχιζόμενη κυβερνητική κρίση μέχρι τις αρχές του 2008 ενώ οι Ταλιμπάν παραμένουν επιχειρησιακά δραστήριοι στο Αφγανιστάν. Αυτό δηλώνει μια διαρκή ανάγκη για διάλογο ανάμεσα στη Δύση και τις μετριοπαθείς ισλαμικές ομάδες μέσα στο ευρασιατικό σκηνικό, και ως εκ τούτου τη μείωση της ανεκτικότητας προς τις φιλοπόλεμες ομάδες. Μέρος του προβλήματος, ομοίως είναι η εμφάνιση αυταρχικών «διαδικαστικών» δημοκρατιών και των αυξανόμενων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα σε κάποια από τα κράτη της Κ. Ασίας. Επιπλέον, αυτές οι διαφορετικές χώρες, αν και ποτέ ενωμένες σε ένα ενιαίο εθνικό κράτος, σχηματίζουν μέρος μιας πολιτισμικά ενοποιημένης περιφέρειας. Αν και ποτέ ενοποιημένες κάτω από ένα ενιαίο κράτος με σύνορα κοινά με αυτά της Σοβιετικής Κεντρικής Ασίας, η Κ. Ασία κάποτε ανήκε σε ένα κοινό ισλαμικό πολιτισμό που περιλάμβανε τμήματα της σημερινής Τουρκίας, του Ιράν, του Αφγανιστάν, του Πακιστάν, της Ινδίας, του Sinkiang, του Καυκάσου και της περιοχής του Βόλγα και αυτή η ξεχωριστή πολιτισμική κληρονομιά είναι πιθανόν να ασκεί μια ουσιαστική επιρροή στις εξωτερικές σχέσεις των κυβερνήσεων της νέας Κ. Ασίας. Ο Καύκασος φέρει μια κάπως διαφορετική σφραγίδα, όπως λαούς με αρχαίους δεσμούς με τη Χριστιανοσύνη καθώς και με Τουρκογενείς αλλά και μη Τουρκογενείς Μουσουλμάνους. Το ιστορικό και πολιτισμικό μωσαϊκό που προκύπτει προσδίδει στο Καύκασο κάποια χαρακτηριστικά κοινά με τα νέα κράτη της Κ. Ασίας αλλά και με τα νέα κράτη που βρίσκονται στα δυτικά της Ρωσίας. (Dawisha & Parrot 1994, σ. 45). Με άλλα λόγια, τα προβλήματα της ευρύτερης Κ. Ασίας παραμένουν ουσιαστικά για την ειρήνη και συνεργασία στο ευρύτερο ευρασιατικό τοπίο.

3. Η Παγκόσμια Σημασία των Ευρασιατικών Υποθέσεων

Αυτή η περιοχή πρέπει να διαχειριστεί τα αυξανόμενα προβλήματα μετάβασης σε Αφγανιστάν, Ουζμπεκιστάν, Ουκρανία, Γεωργία και Κιργιστάν μαζί με τον μετριοπαθή ανταγωνισμό μεταξύ εξωτερικών παικτών. Κατά τον ίδιο τρόπο, η πολιτική αστάθεια στις ελεγχόμενες από τους Κινέζους περιοχές του Θιβέτ και του Xinjiang και η απουσία δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων σε κάποιες από τις ευρασιατικές χώρες αποτελούν θέματα σοβαρής ανησυχίας. Η σταθερότητα της ίδιας της Ρωσικής Ομοσπονδίας τέθηκε υπό αμφισβήτηση με τον πόλεμο στη Τσετσενία και τις κοινωνικές του συνέπειες (2001-2008). Η βαθμιαία ρωσική οικονομική ανάκαμψη από 2001-2008 επέτρεψε στον Πρόεδρο Πούτιν να

δραστηριοποιηθεί στους τομείς εξωτερικής πολιτικής π.χ. σε σχέση με το Αφγανιστάν, τη Κίνα, την Ινδία, το Βιετνάμ, τη Β. Κορέα, τη Τουρκία και την Ουκρανία.

Ο δημόσιος διάλογος όμως συνεχίζεται σχετικά με το πόσο «βαθύς» δημοκρατικός πολιτισμός υπάρχει στη Ρωσία (Borisov 2004, Silitski 2005). Με άλλα λόγια, η οικονομική και πολιτική μετάβαση δεν έχει ολοκληρωθεί σ' αυτή την περιοχή, ούτε χωρίς βιώσιμη εγχώρια ή διεθνή προσπάθεια δεν είναι δυνατό να εγγυηθεί οποιοσδήποτε τη μετάβαση. Αυτή η ζώνη είναι επίσης μια πηγή μεγάλης γκάμας διεθνών προκλήσεων, όπως οικολογικές καταστροφές, σημαντικές απειλές στην υγεία, διακίνηση όπλων και ναρκωτικών, πιθανή διάδοση πυρηνικών όπλων, εκτεταμένα δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος, πιθανές πηγές διεθνούς τρομοκρατίας, απάτριδες άνθρωποι μέσα σε φτωχές οικονομίες και άνιση ανάπτυξη σε αγροτικές και απόκεντρες περιοχές.

Είναι σαφές ότι ένα νέο διεθνές σύστημα εμφανίζεται εντός των ορίων της Ευρασίας. Η Ρωσία παραμένει σημαντική αλλά όχι κυρίαρχη όσο πριν. Η Κίνα, η Ιαπωνία, η Ευρώπη και οι ΗΠΑ αποτελούν τώρα ισχυρές εξωτερικές επιρροές στην Ευρασία, ενώ οι εσωτερικές απαιτήσεις για οικονομική ανάπτυξη. Περισσότερη πολιτική ελευθερία και τοπικό εθνικισμό έχουν θέσει τεράστιες απαιτήσεις σε όλες τις κυβερνήσεις της περιοχής. Αν και υπάρχει πραγματική οικονομική ανάπτυξη στη Κ. Ασία, οι απαιτήσεις για δημοκρατική συμμετοχή έχουν γίνει εντονότερες εκεί όσο και στη περιοχή του Καυκάσου. Επομένως, για παράδειγμα, η αίσθηση της διαβρωτικής διαφθοράς είχε υπονομεύσει τη προηγούμενη κυβέρνηση της Γεωργίας οδηγώντας την σε σαρωτικές διαμαρτυρίες (Επανάσταση των Ρόδων) και σε εκλογές που έδιναν σημαντική υποστήριξη στο νέο Πρόεδρο Σαακασβίλι, αν και οι εκλογές του 2008 αμφισβητήθηκαν εντονότατα από ομάδες της αντιπολίτευσης. Η Ουκρανία επίσης κατόρθωσε να βγει από τις εκλογές με νέα κυβέρνηση παρά την ισχυρή αντίδραση από μέρους της προηγούμενης κυβέρνησης αλλά και της Ρωσίας αλλά έχει αντιμετωπίσει δύο αποτελέσματα ψηφοφοριών μομφής που εξασθένησαν δύο κυβερνητικές θητείες από 2004-2007. Επιπλέον, χώρες όπως το Ουζμπεκιστάν, το Καζακιστάν και το Τουρκμενιστάν έχουν σοβαρά μειονεκτήματα στις διαδικαστικές τους δημοκρατίες, κάτι που μοιραία οδηγεί σε ενισχυμένα μοντέλα προεδρικής εξουσίας εις βάρος των δίκαιων και ανοιχτών εκλογών (Gleeson 2006, Bordonaro 2007).

Εάν η πραγματική ειρήνη και αστάθεια χαλκεύονται στην ευρύτερη Κ. Ασία μπορεί να είναι πιθανό για κάποιους να αναπτυχθούν. Προς το παρόν, έχουμε αρκετούς υπέρθετους, σχετικά αδύναμους Οργανισμούς που στηρίζουν την περιφερειακή ανάπτυξη, οικονομική συνεργασία και διάλογο ασφαλείας που εν μέρει υπονομεύεται από τον ανταγωνισμό μεταξύ των κύριων εθνικών δυνάμεων. Παρά τις μερικές επεμβάσεις εκ μέρους των υπηρεσιών του ΟΗΕ, του ΔΝΤ, της Παγκόσμιας Τράπεζας, του ΟΑΣΕ, της Ομοσπονδίας Ανεξάρτητων Κρατών και άλλων φορέων δεν έχει προκύψει κάποιο μοντέλο περιφερειακής διακυβέρνησης στην Ευρασία. Από το 2007 γίνεται κάποια περιορισμένη προσπάθεια να συντονιστούν κάποια από τα θέματα της κοινής ατζέντας μεταξύ ομάδων όπως Eurasec και SCO- Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης- (Linn 2007) αλλά χωρίς σημαντικό αποτέλεσμα. Πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα όταν μιλάμε για θέματα Ευρασίας ότι δεν ασχολούμαστε μόνο με θέματα της Κ. Ασίας ούτε μόνο με τον πρώην σοβιετικό χώρο.

Αντίθετα, η Ευρασία περιλαμβάνει τη δυναμική σχέση μεταξύ Ασίας και Ευρώπης, καθώς και τις διεθνείς σχέσεις μεταξύ της Κεντρ. Ασίας, της Τουρκίας, της Ρωσίας, της Ουκρανίας, του Αφγανιστάν, του Ιράν και της Κίνας. Σημαντικοί σύνδεσμοι από τη περιοχή αυτή επηρεάζουν άμεσα την Αν. Ασία και τη Ν. Ασία. Είναι πραγματικά πιθανό ότι πολιτικά, πολιτιστικά, οικονομικά θα γίνουμε μάρτυρες κάποιας μερικής ενοποίησης και σύγκλισης συμφερόντων στην υπερ-περιφέρεια της Ευρασίας. Ωστόσο η οικονομική ενοποίηση και η βελτιωμένη επικοινωνία επίσης επιφέρει ραγδαία αλλαγή, εξάρθρωση και μπορεί σε μερικές περιπτώσεις να προκαλέσει σύγκρουση όπως όμως και συνεργασία. Προς το παρόν διερευνούμε τη δυναμική αυτής της αλλαγής, είτε ειρηνικής είτε συγκρουσιακής. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα ευρασιατικά θέματα έχουν μια επίδραση στις οικονομίες και τα στρατηγικά συμφέροντα της Ευρώπης, της Ασίας, της Μ. Ανατολής και των ΗΠΑ, η μελλοντική ανάπτυξη αυτής της ζώνης της Ευρασίας θα επηρεάσει βαθύτατα το παγκόσμιο σύστημα.

Βιβλιογραφία-Αναφορές

- AHRARI, Ehsan "The strategic future of Central Asia: A view from Washington", *Journal of International Affairs*, 56 no 2, Άνοιξη 2003, σσ. 157-167
- BEHURIA, Ashok K. "Fighting the Taliban: Pakistan at War with Itself", *Australian Journal of International Affairs*, 61 no 4., Δεκέμβριος 2007, σσ. 529-543
- BORDONARO, Federico "Moscow Moves to Consolidate Control in Belarus and Turkmenistan", *Power and Interest News Report*, 5 Ιανουαρίου 2007 [www.pinr.com]
- BORISOV, Sergei :Russia: A President Without Rivals", *Transitions*, 6-12 Ιανουαρίου 2004,
- COHEN, Saul B. "The Eurasian Convergence Zone: Gateway or Shatterbelt?", *Eurasian Geography and Economics*, 46 no1,2005, σσ.1-22
[http://www.ingentaconnect.com/content/bell/psg/2005/00000046/00000001]
- CHAUDHURI, K.N. *Asia Before Europe: Economy and Civilization of the Indian Ocean from the Rise of Islam to 1750*, Cambridge, CUP,1990
- FRANCK, Irene & BROWNSTONE, David "The Silk Road: A History, Facts on File Publications, 1986
- GOLOVNIN, Vasily, "Tokyo Reiterates Claims on South Kuril Islands", *Kommersant*, 25 Δεκεμβρίου 2007, [http://www.kommersant.co/p839648/r_527/Japan_South_Kuril/]
- LINN., Johannes, "Central Asia: A New Hub of Global Integration", Brookings Institution, 27 Νοεμβρίου 2007, [www.brookings.edu/articles/2007/1129_central_asia_linn_aspx]
- JAFFE, Amy Myers & Manning, Robert A. "The Myth of the Caspian 'Great Game': The Real Geopolitics of Energy", *Survival*, 40 No 4, Χειμώνας 1998-1999, σσ. 112-131
- LIEBERMAN, Victor "Abu-Lughod's Egalitarian World Order: A Review", *Comparative Studies in Society and History*, 35 no3, 1993, σ.σ. 554-551
- MELET, Yasmin "China's Political and Economic with Kazakhstan and Kyrgyzstan", *Central Asian Survey*, 17 no 2, Ιούνιος 1998, σ.σ. 229-252
- SILITSI, Viyali "Revolutions: Has the Age of Revolutions Ended? ", *Transitions Online*, 13 Ιανουαρίου 2005, [ww.tol.cz.]
- TAROCK, Adam "Iran's Policy in Central Asia", *Central Asia Survey*, 16 no 2, Ιούνιος 1997, σ.σ. 185-200
- THETT, Ko Ko "A pessimist's big picture of 2006", *Mizzima News*, 31 Δεκεμβρίου 2006 [http://www.mizzima.co/MizzimaNews/EdOp/Dec December/31-Dec-2006-13.html]